

Doberdob

(Excerpt in Czech)

Translated by: Kateřina Honsová
Contact of the translator: honsovak@gmail.com

III

Jako naschvál již následující večer přišel rozkaz: „Vpřed!“

Po čtyřiaadvaceti hodinovém nepřátelském zorávání rakouské první linie nejhorší dělostřeleckou palbou, kterou do té doby sočská fronta poznala, byl nepřítel přesvědčen, že v prvních řadách nemohla zůstat naživu ani myš a poslal svoji pěchotu do útoku. Současně s útočící pěchotou uzavřela dělostřelecká palba zadní linie, aby zamezila příchodu posil. Též do prohlubně, v které byla dutina, již několik hodin padaly střely. Naštěstí nepřítel střílel v tomto úseku příliš daleko, ne moc, stěží na šířku prohlubně. Chrlilo tam několik baterií ekrazitové granáty těžkého kalibru. Batalion byl svědkem tohoto ostřelování několik hodin. V hlavách, které tupě zíraly, hlodala jediná myšlenka: Co se stane, když začne střílet na bližší cíl?

A skutečně si k večeru všimli, že se nepřátelské baterie odchyľují od prvotního cíle. Široká, ohnivá smršť se blížila k prohlubni. Pomalu. Výstřel za výstřelem, nakolik bylo možné jednotlivé výstřely rozeznat. Průtrže kamení a železných střepů se každou minutu střídavě přibližovaly.

Held se podruhé obrátil ke svému sousedovi, který byl v podřepu na slámě.

„Ty, Pekole, co si o tom myslíš?“

Obrátil se na toho pravého. Pekol se nebál a nevěděl, co je to strach. Však celé hodiny mlčky dřepěl, opřený o vlhkou skálu a zíral před sebe, jako kdyby ztratil rozum. To, co se odehrávalo před jeho očima, nebyl jeho mozek schopen pochopit. Věděl jen, že před násilím, které skučí a skřípe tam před tím, není žádná obrana. Pomohlo by se jen zakopat do země, bůhví kam. Nad přístřeškem to neustále hvízdalo s odporným zvukem. Každá ozvěna byla jen krátký, vzdychající hvizd, avšak těch hvizdů bylo tolik, že se slévalo do jediné, dlouhé, smrtící smršť.

Pekol ani na druhou otázku neodpověděl. Místo toho se probral soused na Heldově levici, Cikán Maroš.

„Co by měl k tomu kdo říct...“

Hlas byl takový, že se Held už na nic neptal, protože v něm našel odpověď, kterou po celý večer sám cítil.

Po přístřešku se opět spustila těžká sprška kamení, nejtěžší toho dne. Přišlo to z boku, tam se země podezřele zatřásla. S plesknutím udeřil zvuk do mokré deky, která visela z přístřešku, jako kdyby se něco těžkého, nemotorného zamotalo do tlusté látky. Ta potom hlasitě spadla na kamenitou zem. Rainer, který dřepěl za zdí, instinktivně sáhl pod deku a sebral zle poškozený kus železa.

„Co to máš?“ se ho automaticky zeptal Amun.

Rainer mu mlčky dal do ruky střep. Vojáci si ho se zvláštním pocitem potěžkávali. A když ho Petrika předal Popovičovi, tak ten odhrnul závěs a hodil to monstrum ven do prohlubně, až to zařinčelo. Všichni s jeho činem souhlasili, připadalo jim to, jako kdyby někdo vyhodil hada z hnízda.

Nakonec je Rodetův hlas zachránil od otupělého čekání na smrt. Odchod. Jeden po druhém se zvedali z ležení. Z dutiny se vyvalila dlouhá řada temných, skloněných postav vojáků, která se

vinula z jámy směrem k pláni. Oči spatřily malý svět, posekaný a zrytý od granátů, který stále ještě přetrvávající silou obrábělo dělostřelectvo. I přesto povel zněl, že se pláň musí přejít. Živ nebo mrtev, to nikdo neřekl, ale to bylo samo o sobě jasné.

Kolona sestupovala po pláni, plazící se podél zničených kamenných zdí a klopýtajíc z výkopu do výkopu. Rozkaz zněl dávat pozor na kontakt, i když tento rozkaz byl v tuto chvíli zbytečný, protože každý si byl vědom toho, že ztráta kontaktu s kamarádem, který jde před ním, je pro něj skutečnou smrtí. Co by člověk tady dělal sám? Když každý věděl, že cesta, kterou je vedou, je cesta k smrti, avšak každý se bál osamělé smrti, provrtaný palbou, na té kamenité rovině.

Kolona se vinula plání, po které práskaly granáty a kterou neustále kropili sršícemi šrapnely. Nejhorší bylo překonat ruiny opuštěné osady. Nebylo možné poznat, jak vypadala dřív, dosud vzdorovalo pouze několik jednotlivých zdí. Po této osadě dělostřelectvo zvláště páliło. Proto se jí pokoušeli obejít. Dlouho leželi za nízkou zídou, která kdysi lemovala cestu. Odtud se ve větších časových odstupech rychle vydávali přes cestu. Když měli nebezpečný přechod za sebou, ulevilo se jim. Tam dál to s artilerií nebylo snad tak zlé. Potom se spustili doprava na svah. Zde se jim otevřela podoba první linie. Třeskot min, raket a plamenometů zářil a přetvářel noc v jasný den. Zatím ještě nebyla mlha, proto bylo pronikání nepříjemné. Avšak bylo to nutné, protože se tam vpředu linie na některých místech rozpadala.

„K zemi! Střelba...“

Kolonou letělo upozornění zepředu až dozadu. Ano. Uši, ale ne jen uši, všechny žíly naslouchaly pronikavému hvízdání nízko nad hlavami. To jsou už mouchy... První linie už není daleko. Rachot zbraní sice není slyšet, ale mouchy štípají jedna přes druhou. Inu, něco skřehotá vytrvale a jedovatě. To jsou vosy, strojní pušky, jsou slyšet, když kachny na chvíli utichnou. Zdálo se jim, že se prodírají přes pláň už celou věčnost a že již ušli desítky kilometrů. Ve skutečnosti ta vzdálenost, kterou měli za sebou, byla téměř zanedbatelná.

Čelo zase poslalo zprávu:

„Ještě chvíli a budeme v zákopu. Potom bude líp...“

Líp...? A přesto se zdá, že srdce tomu věří.

Po chvíli zase:

„Obsadíme sektor číslo 5.“

Tam nepřítel udělal asi díru. Bůh ví kdo, jestli Almer nebo Segal, jeden z nich věděl, že tam byli Rumuni, kteří všechno pokazili. Tato zpráva ale teď nikoho vůbec nezajímala. Sektor č. 5 nyní zaměstnával mozek. Dokud o tom sektoru nikdo nevěděl, nikdo se nestaral o to, kam ta cesta ve skutečnosti vede. Nyní tento záhadný sektor začal zaneprázdnňovat mozek. Ještě několikrát bylo nutné se přikrčit. Potom se cesta pod kolonou probořila, nohy se brodily měkkým, kluzkým bahnem, z kterého trčeli kamenné hlavy.

„Vstup do zákopů!“

Ti vpředu počkali až se kolona shlukla. Přestože byl zákop chatrný, nízký a úzký i chůze po něm byla horší než v otevřeném terénu, nové vědomí naplnilo každého jednotlivce. Zákop je zákop a to i pro toho, který v něm kráčí poprvé v životě. Už byli pryč z dělostřelecké palby, nyní se přibližovali k palbě první linie. Už byli slyšet také výstřely z pušek, které přicházeli kdesi ze samotné země. Do stěny zákopu to nepříjemně hvízdá: z-z-k s-k. Žáda se ještě více přikrčila.

Snopy zářících světél před nimi začínaly být stále silnější...

Zepředu neustále varovali:

„Ticho, ticho, co děláte tam vzadu?“

Co by asi kdo tak dělal v takové situaci? Kolona se několikrát překotila do bočních zákopů, které byli ještě horší: bylo to nahoru a dolů. Dvakrát nebo třikrát se museli přikrčit k zemi, protože

přes kamenité krtince plachtila mina, která vybuchla těsně za nimi, až některé z nich postříkalo bahno. Potom to zadunělo těsně před nosem. Ještě několik kroků a svobodník Kopajnik, který se náhle objevil na nízkém náspu, popadl Štefaniče za rameno, přitiskl ho na mokrou stěnu zákopu a řekl mu:

„Tady bud’!“

„Co?“ divil se Štefanič.

Ještě ani nezavřel ústa, když Kopajnik zmizel dále do krtiny, zleva se ozval jeho přidušený hlas:

„Barfussi, tady bud’!“

Kolem Štefaniče, který se stále ještě nehnutě opíral o stěnu, kolona šramotila dál, aniž by si ho někdo všímal. Kolem šli Amun, Palir, Holcman, Pekol, jak je jen mohl rozeznat ve tmě. Potom se už o ně nemohl více starat, protože se zpoza úzkého otvoru zákopové stěny vynořil malý vojákův stín.

„Tady je to bezpečné!“ mu pošeptal stín. Bez toho, aniž by věděl, s kým mluví, se stín už od něj odvrátil a zmizel ve změti krtinových zákopů. Nějaký pocit ho vrazil do otvoru, který právě opustil stín, rukama nahmatal něco měkkého, kam se posadil, aby si ochránil hlavu za příliš nízkým náspem. Místo bylo pohodlné, měkké a i ještě teplé od předchůdce. Předtím než mohl prohmatat prostor kolem sebe a najít zářez, kam by položil pušku, poslední vojáci s rachotem prošli kolem něho zákopem.

Byl sám. Sevřela ho zvláštní úzkost. Chvíli vyhlížel, jestli ještě někdo přijde do zákopu, potom se zaposlouchal do tísňe, která ho obklopovala. Avšak to trvalo jen chvíli. Nato ho přemohlo uvědomění si, že je na frontě, v palebné linii. Nalevo i napravo hvízdají pušky. To jsou jeho kamarádi. Tehdy se sklonil k pušce také on a vystřelil první náboj, který vyletěl vysoko někam pod blankytnou oblohu, jako kdyby jí posílal svůj první pozdrav...